

Utgangspunkt for strukturutvalgets arbeid

Et såkalt strukturutvalg ble nedsatt på sentralstyrets møte i januar 2014 på grunnlag av pålegg i arbeidsplanen om arbeidsdeling og intern kommunikasjon. Forholdsvis mange enheter fremmet forslag til landsmøtet i 2013 om å fjerne områder og/eller regioner og/eller gjøre disse frivillige.

Utvalget består av Svein Sæterdal, Ingunn Aanes og Trine Skåret med Eivind Jahren som leder og Jan Tore Evensen som sekretær.

Utgangspunktet for utvalgets arbeid er at den strukturreformen som ble vedtatt i 2007 bare et stykke på vei er gjennomført, og fjorårets landsmøte viste tydelig at det er stor misnøye med ordningen med regioner og områder.

Det andre utgangspunktet for utvalgets arbeid er samfunnsoppdraget.

Mandatet

Grappa har fått et vidt mandat:

- Hva er erfaringene med strukturreformen vi gjorde i 2007? Hva har fungert? Hva fungerer ikke?
- Hvordan møter vi utfordringen med forvitringen av det tradisjonelle organisasjonsapparatet?
- Hvordan skal organisasjonen bedre fungere som en helhetlig organisasjon (gjelder forholdet prosjekter og organisasjon, ansatte og frivillige, lokalt og sentralt)?
- Hva bør være de organisatoriske konsekvensene av samfunnsoppdraget vi vedtok på landsmøte 2013?

I tillegg står grappa fritt til å ta opp andre relevante temaer. I første omgang har grappa valgt å forholde seg til de oppgavene som er gitt i mandatet.

Strukturreformen fra 2007

For å kartlegge erfaringene med strukturreformen som ble foretatt i 2007, er grappa i ferd med å gjennomføre en organisasjonsanalyse. Neste steg blir å foreta en spørreundersøkelse blant medlemmene i de styringsorgana som ble opprettet i 2007 – regionene, områdene og landsstyret. Ut fra dette bør det være mulig å konkludere med sterke og svake sider ved dagens system.

Forvitringen av det tradisjonelle organisasjonsapparatet

For å kunne vurdere hvordan IOGT kan møte utfordringene med forvitring av det tradisjonelle organisasjonsapparatet, er det nødvendig å drøfte hva “forfallet i det tradisjonelle organisasjonsapparatet” innebærer. På dette punktet vil grappa neppe kunne komme med noe fullgodt svar, men kanskje analysere seg fram til en del premisser – og ellers legge til rette for en diskusjon i organisasjonen for øvrig.

Mer helhetlig organisasjon

Heller ikke spørsmålet om hvordan IOGT kan fungere mer helhetlig er det rimelig å forvente at ei arbeidsgruppe på fem personer skal komme helt til bunns i. Men også her er det mulig å utlede en premisser for en forståelse som kan ligge til grunn for en videre debatt.

Hensiktsmessig struktur

Det mest konkrete arbeidsgruppa skal gjøre, er å foreslå organisatoriske konsekvenser som følger av det vedtatte samfunnsoppdraget. Det kan innebære flere elementer, men vil i første omgang omfatte en drøfting av regioner, områder og landsstyre.

Gruppa er i gang

Vi er i gang. Gruppa har hatt ett møte. Tanken er å ikke ha mange fysiske møter, men å føre diskusjonen via digitale plattformer. Det er forventet at gruppa kommer med en foreløpig rapport som kan ligge til grunn for noe av virksomheten på strategikonferansen i Bergen i midten av august.

Åpen debatt

Gruppas ønske om en åpen debatt ble sterkt støttet av landsstyret som ga sine innspill på møte i slutten av april måned. Det er ønskelig at medlemmer og andre interessert får mulighet til å følge prosessen fra første stund og ikke bare får tilsendt ferdige konklusjoner til uttalelse. Gjennom å skape innsyn og invitere til medvirkning, er sjansen større for at en greier å bygge eierskap og å dempe eventuelle motsetninger.

Samfunnsoppdraget

Det er nødvendig hele tida å minne hverandre om hva samfunnsoppdraget krever av oss. Det gjengis derfor her i kortform:

- Vi skal være en av Norges viktigste ruspolitiske organisasjoner
- Vi skal gjøre det lett å ta alkoholfrie valg, og skape forståelse for at slike valg gir mindre russkader.
- Vi skal tilby trygge og utviklende opplevelsesarenaer. Vi skal støtte foreldre og andre med oppdrageransvar for barn og ungdom.
- Vi skal drive internasjonalt solidaritetsarbeid, med særlig vekt på å forebygge alkohol- og narkotikaproblemer
- Vi skal drive forebyggende tiltak for mennesker i risikozonen for rusproblemer
- Vi skal hjelpe alkohol- og narkotikaskadde tilbake til bedret livskvalitet og styrke deres mulighet for samfunnsdeltakelse.

Les hele samfunnsoppdraget her:

<http://iogt.no/wp-content/uploads/2013/10/IOGTs-samfunnsoppdrag-endelig.pdf>

Hva trenger vi?

Vi har i dag mange organ som legger beslag på tid og penger bare for å eksistere (blant annet fordi det skal avholdes årsmøter på ulike nivåer). Noen mener at vi har for mange og at den hierarkiske modellen er gammeldags og skaper unødvendig lang avstand mellom sentralledd og det enkelte medlem. Vi har en møte-orientert struktur som i liten grad synes å appellere til nye medlemmer og til tidsmessig organisasjonsengasjement.

Dessuten vil noen hevde at dagens struktur gjør det lite naturlig å engasjere seg politisk ettersom vi ikke har noe kommunenivå og ikke noe fylkesnivå. Dette kan riktig nok løses gjennom områdemodellen dersom det er ønske om det.

Når de strukturelle behova skal ses i lyset av «samfunnsoppdraget», er det naturlig å vurdere dette i forhold til stikkord som

- aktivitet

- økonomi og ressurser for øvrig
- medlemstall og antall avdelinger
- moderne infrastruktur

Aktivitetsledd - enheter der aktivitet skjer, eller det skjer opplæring og stimulering til aktivitet eller koordinering av aktivitet.

Eiere/forvaltere av ressurser - vi må sørge for at ressurser (særlig lokalt) i organisasjonen ivaretas og helst utvikles videre. Det gjelder typisk større pengebeløp og hus som fortsatt i hovedsak eies av bestående avdelinger.

Arbeidsgiver for lokalt eller regionalt ansatte (i dag konsulenter, eiere av konsulentordninger)

Ekspansivt ledd - organisasjonsledd som bidrar til organisasjonsbygging gjennom verving (inkl. oppfølging), nystifting og videreutvikling av aktivitetstilbudet.

Representativt ledd - der vi skal rekruttere deltakere til landsmøter og andre formelle forsamlinger.

Politisk struktur - for å påvirke beslutninger på ulike nivåer.

Koordinerende nivå

Dagens nivåer

I dag har vi følgende nivåer i organisasjonen

- Medlem (uformelt nivå)
- Avdeling (formelt nivå) - evt. med underavdelinger (studieringer, søsterforeninger, aksjonsgrupper, middagsserveringer mv (mer og mindre uformelt nivå)
- Område (formelt nivå)
- Region (formelt nivå)
- Arbeidsutvalg (formelt nivå)
- Sentralstyre (formelt nivå)
- Landsstyre (formelt nivå)
- Landsmøte (formelt nivå)

Landsmøteforslaga tyder på at en del oppfatter dette som 1-3 for mange.

Et par tankekors til slutt

Vi har enheter som ikke har annen aktivitet enn årsmøte. Vi har enheter som ikke bruker penger på annet enn å avholde eget årsmøte eller å la seg representere på årsmøte i nivået over.

En økende andel av medlemmene i organisasjonen er ikke med i noen av organisasjonens aktiviteter. Samtidig er det et økende antall mennesker som er med i IOGT-aktiviteter uten å være medlemmer.